

מִלֶּתָא חֲדָתָא

בראשית

מֵאֲמַר קֹדֶשׁ דָּא"ח
שִׁיחֻת קֹדֶשׁ דְּבָרֵי תוֹרָה
מִפִּי קִבּוּד קֹדֶשׁת מְרַן
אֲדַמּוּ"ר רַבִּי דִּיד חַי אֲבִיחֲצִירָא שְׁלִיט"א

יו"ל בס"ד ע"י מוכן 'אור לישרים'
שע"י ישיבת 'אביר יעקב'
ומוסדות 'אור מאיר שמחה' נהריה

מהדורת פקד

מלתא חדתא

©

כל הזכויות שמורות

לישיבת אביר יעקב
אור מאיר שמחה נהריה
רח' אביר יעקב 27
נהריה

נדפס על נייר חו"ל
שאין בו חשש חילול שבת

הארות והערות יתקבלו בברכה
מכון אור ליהודים
רח' יוסף חבנני 30 ירושלים
פקס: 03-5423180

office@oz-vehadar.com

הפצה והזמנות: 'היכלי תורה'

בארץ ישראל:	טלפון: 02-9924603 פקס: 03-5435884
באר"ב:	טל: 718-437-0054 פקס: 718-437-3514
באירופה:	טל: 44-191-430-0333 פקס: 44-191-430-0555

עימוד תנ"כי:
שמואל סאמנט

פְּרִשְׁת בְּרֵאשִׁית

רמזים בתחלת התורה

כח הברכה בבני חיי מזוני נמצא בתורה

בְּרֵאשִׁית בְּרָא (א א). כל הברכות כלם מצויות בתורה^א, וכבר בתחלת התורה נרמז לנו שברפת בני חיי ומזוני גנוזה בתורה, ועל דרך שאמרו חז"ל (אבות פ"ו מ"א) כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה, והינו שזוכה להרחבה בבני חיי ומזוני^ב, וזהו הרמז 'בראשית ברא', 'ברא' ראשי תבות בני ר'פואה א'כל, וכמו שאמר הרה"ק רבי ירחמיאל מפרישיסחא

ע"ה, פי 'ברא' רמז לחיי לשון 'בריא', וכן 'ברא' רמז לבנים בלשון ארמית, וגם ענין המזונות נרמז פאן פי 'בר' הוא תבואה כמו 'לשבר בר' (להלן מב ג)^א. וכן 'ברא' [עם הפולל] עולה בגימטריא 'בני חיי מזוני'^ד.

בראשית ברא רמז למלכותו בעולם

וכמו שנרמז בתבת בראשית השפעות המועדים והברכות, פן נרמז בה גם

אשר לא זכרם פה, דלאו פי רוקלא ליזיל וליתני, והם טובות העולם הזה כמו בני חיי ומזוני, וכיוצא באלו דברים רבים.

ג. הובא בארון עדות (ח"ג כח). וראה גם בספר חסידים (סי' ט): 'לא יכפה בליה נרה' (משלי לא יח), כל הלילה יושב ועוסק בתורה 'פאניית סוחר' (שם פסוק יד), פה הקדוש ברוך הוא מזמין לעוסקים יומם ולילה בתורה כל צרכיהם, פשם שהסוחר שהשעה משחק לו, מזמין לו הקדוש ברוך הוא מלאכים הממונים עליו וננסים בלב אחרים להביא לאותו מקום שעה הסוחר שם, ומכון לב הסוחר לקנות ואחר פה מכון לב אחרים לבא שם אצל הסוחר או הסוחר אצלם לקנות, וכל העוסק בתורה תדיר הקדוש ברוך הוא שולח לו מלאכים מרחוק להביא לו כל צרכיו, לכה נקראת התורה לחם.

ד. ארון עדות (שם).

א. וכה כתב רבנו השל"ה (תולדות אדם בית חכמה תניינא) בשם ספר עבודת הקדש למהר"ם גפאי ע"ה: פי עסק התורה וקיום מצותיה, ומשיכו האור ופשע הברכה ממקור ההויה אל עליונים ותחתונים, וזה סבת כל הטובות באלה החיים, פי טבעם יחייב זה, פי התורה הוא השם הגדול ממש. ובמדרשו של רבי שמעון בר יוחאי ע"ה (זהר בשלח ט) אוליפנא דקדשא בריו הוא תורה אקרי, ואין מים אלא תורה (תענית ז), ואין תורה אלא קדשא בריו הוא, עד כאן. והשם הגדול מקור כל הטובות וההצלחות, פי הוא הטוב הגמור בעצמו, וראוי אם כן שהתורה שנתקנה ממנו, שישמשו אליה כל הטוב ההוא, פי בזה תעיד על מקורה, והוא שרמז דוד המלך ע"ה באמרו (תהלים יט ח) עדות ה' נאמנה, והזכה בה זוכה בכל עשרה ואשרה, בשם הגדול ממש.

ב. כמו שפרש במדרש שמואל על אבות, שמה שאמר התנא 'זוכה לדברים הרבה', הם דברים

תְּכִלִּית הַתּוֹרָה וְתִכְלִית בְּרִיאַת הָעוֹלָם לְפָרֶסֶם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ שֶׁפָּתַח מוֹרֵר זְקַנִּי ע"ה בְּסִפְרוֹ הַקָּדוֹשׁ מִחֲשֵׁף הַלֶּבֶן (בראשית ד"ה בראשית) 'בְּרֵאשִׁית בְּרָא' בְּגִימַטְרִיא 'כֶּתֶר מַלְכוּת', וְהֵינּוּ כָּלֵל עֲשֻׁרֶת הַסְּפִירוֹת מִבְּרֵאשִׁית הַכֶּתֶר וְעַד אַחֲרֵית הַמַּלְכוּת^ה, וּמִלְבָּד שֶׁנֶּרְמְזוּ בְּזֹאת כָּלֵל עֲשֻׁרֶת הַסְּפִירוֹת הַקָּדוֹשׁוֹת, עוֹד נֶרְמַז בְּזֶה תִּכְלִית בְּרִיאַת הָעוֹלָם לְפָרֶסֶם מַלְכוּתוֹ יְתִבְרַךְ בַּתְּחִתּוֹנִים, וְכֵן 'בְּרֵאשִׁית' עִם מְלֹי הָאוֹתִיּוֹת הָאֲמֻצָּעִיּוֹת בְּגִימַטְרִיא 'מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא'¹, כִּי עָקֹר

תִּכְלִית הַבְּרִיאָה שֶׁתִּתְגַּלֶּה מַלְכוּתוֹ בְּעוֹלָם

וְכִמוֹ שֶׁנֶּרְמַז עֲנִין זֶה בְּרֵאשִׁית הַתּוֹרָה, כֹּף מְזִפִּירִים אָנוּ זֹאת בְּכָל יוֹם בְּכָל בְּרָכָה וּבְרָכָה, כִּי כָּל בְּרָכָה שָׁאִין מְזִפִּירִים בָּהּ מַלְכוּת אֵינָה בְּרָכָה², וְכֹף מְבָרְכִים אָנוּ

ה. וְכֵן פִּרְשׁ עוֹד מוֹרֵר זְקַנִּי ע"ה בְּגִימַטְרִיא הַמֶּלֶךְ (תקון השכינה לה), כִּי 'בְּרֵאשִׁית בְּרָא' בְּגִימַטְרִיא 'כֶּתֶר מַלְכוּת', רְמַז לְכָלֵל הַסְּפִירוֹת שֶׁרָאשָׁם כֶּתֶר וְסוּפָם מַלְכוּת, וְנִעוּץ סוּפָם בַּתְּחִלָּתָם וַתְּחִלָּתָם בְּסוּפָם. וְרָאָה גַם בְּאַמְרֵי נֶעֱם (ר"ה ד"ה קודש) לְהַרְהֵק רַבִּי מֵאִיר מוֹדֵי יָקוֹב ע"ה.

ו. 'בְּרֵאשִׁית' יִחַד עִם אֲמֻצָּעוֹ שֶׁל מְלֹי הָאוֹתִיּוֹת, כְּגוֹן 'י' שֶׁבְּאַמְצָע מְלֹי 'בִּי'ת', וְכֵן 'י' שֶׁבְּאַמְצָע מְלֹי 'רִי'ש', ל' שֶׁבְּאַמְצָע מְלֹי אֶל"ף, וְכֵן עַל זֶה הִדְרָה, וְעִם הַכּוֹלֵל עוֹלָה יִחַד תַּתְקַן³, כְּמִנְיָן 'מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא'.

ז. כְּמוֹ שֶׁפָּתַח רַבֵּנוּ הָאֲרִיז"ל (עץ חיים שַׁעַר הַכִּלִּים פ"א): כִּשְׁעָלָה בְּרִצּוֹנוֹ יְתִבְרַךְ שְׁמוֹ לְבָרָא אֶת הָעוֹלָם, כְּדִי לְהִיטִיב לְבְּרִיאָתוֹ וְיִפְרֹו גְדֻלָּתוֹ, וְיִזְכֶּה לְהִיּוֹת מְרֻכָּבָה לְמַעַלָּה לְהַדְבִּיק בּוֹ יְתִבְרַךְ. וְרָאָה גַם בְּעֶמֶק הַמֶּלֶךְ (שַׁעַר א פ"א): יְתִבְרַךְ שְׁמוֹ הַגְּדוֹל, קֹדֶם כָּל דְּבָר עָלָה בְּרִצּוֹנוֹ הַפְּשׁוּט לְבָרָא הָעוֹלָמוֹת, כִּי אֵין מֶלֶךְ בְּלֹא עִם שְׁאֲמֹר (משלי יד כח) 'בָּרֵב עִם הַדֶּרֶת מֶלֶךְ', וְגַם טִבַּע הַטּוֹב לְהִיטִיב, וְאֵם שָׁאִין עוֹלָם לְמִי יִיטִיב.

ח. כְּמִבְּאֵר בִּזְהַר (רע"מ פִּינַחֵס רנז): קֹדֶם דְּבָרָא עֲלֵמָא אַתְקָרִי בְּכָל אֵלֹו דְּרִגִּין, עַל שֶׁם בְּרִין דִּהְוִי עֲתִידִין לְהַבְּרָאוֹת, דְּאִי לֹאוּ הָוִין בְּרִין בְּעֲלֵמָא אֲמַאי אַתְקָרִי רַחוּם דִּין, אֲלֹא עַל שֶׁם בְּרִין דְּעֲתִידִין, וּבְגִין דָּא כָּל שְׁמָהּ אָנוּ כְּנִינִין דִּילָהּ עַל שֶׁם עוֹבְדִין דִּילָהּ. [קֹדֶם

שֶׁבְּרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם כְּבָר נִקְרָא בְּכָל אֵלֹו הַכְּנֻיִם וְהַמְּדַרְגּוֹת, עַל שֶׁם הַבְּרִיּוֹת שֶׁהֵיוּ עֲתִידִים לְהִבְרָא, כִּי אִם לֹא הָיוּ הַבְּרִיּוֹת בְּעוֹלָם לְמָה יִהְיֶה נִקְרָא בְּכְנוֹי רַחוּם וְדִין, אֲלֹא עַל שֶׁם הַבְּרִיּוֹת הַעֲתִידוֹת, בְּשִׁבְלִי זֶה כָּל הַשְּׁמוֹת הֵם כְּנֻיִם שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל שֶׁם מַעֲשָׂיו].

ט. כֶּתֶב רַבֵּנוּ הָאֲרִיז"ל בְּסִבְת בְּרִיאַת הָעוֹלָמוֹת (עץ חיים שַׁעַר א' ענף א'): הוּא יְתִבְרַךְ מְכַרַח שְׁיִהְיֶה שְׁלֵם בְּכָל פְּעֻלוֹתָיו וְכַחוֹתָיו, וּבְכָל שְׁמוֹתָיו שֶׁל גְּדֻלָּה וּמַעַלָּה וְכְבוֹד, וְאִם לֹא הָיָה מוֹצִיא פְּעֻלוֹתָיו וְכַחוֹתָיו לִידֵי פֶּעַל וּמַעֲשֵׂה לֹא הָיָה כְּפִיכּוֹל נִקְרָא שְׁלֵם וְכו', וְכֵן שֶׁם אֲדִנּוּת נִקְרָא כֵּן עַל הוֹרָאֵת אֲדִנּוּת, הָיִיתָ לוֹ עֲבָדִים וְהוּא אֲדוֹן עֲלֵיהֶם, וְאִם לֹא הָיָה לוֹ נִבְרָאִים לֹא יוֹכֵל לְקַרָּא בְּשֵׁם אֲדוֹן, וְעַל דֶּרֶךְ זֶה בְּשָׂאֵר שְׁמוֹת בָּלֵם וְכו', אֲמֵנָם בְּהִיּוֹת הָעוֹלָמוֹת נִבְרָאִים אֲזִי יֵצְאוּ פְּעֻלוֹתָיו וְכַחוֹתָיו יְתִבְרַךְ לִידֵי פֶּעַל, וְיִהְיֶה נִקְרָא שְׁלֵם בְּכָל מִינֵי פְּעֻלוֹתָיו וְכַחוֹתָיו, וְגַם יִהְיֶה שְׁלֵם בְּכָל הַשְּׁמוֹת וְכְנֻיִם בְּלִתִּי שׁוֹם חֶסֶד כָּלֵל חֶסֶד וְשְׁלוֹם.

י. כְּפִי שְׁאֲמָרוּ חז"ל בְּמִסְכַּת בְּרָכוֹת (מ:): אָמַר רַב, כָּל בְּרָכָה שָׁאִין בָּהּ הַזְכָּרַת הַשֵּׁם אֵינָה בְּרָכָה, וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר כָּל בְּרָכָה שָׁאִין בָּהּ מַלְכוּת אֵינָה בְּרָכָה, אָמַר אַבְיִי כּוֹתָה דְּרַב מִסְתַּבְּרָא דִּתְנַיָּא 'לֹא עֲבָרְתִּי מִפּוֹצְוִתֶיהָ וְלֹא שְׁכַחְתִּי' (דְּבָרִים כו יג), 'לֹא עֲבָרְתִּי מִלְּבָרְכָה וְלֹא שְׁכַחְתִּי' מִלְּהַזְכִּיר שְׁמָהּ עָלָיו, וְאֵלֹו מַלְכוּת לֹא קָתְנִי, וְרַבִּי יוֹחָנָן תִּנִּי 'וְלֹא שְׁכַחְתִּי' מִלְּהַזְכִּיר שְׁמָהּ וּמִלְּכוֹתָהּ עָלָיו.

את ה' שהוא מִלֵּךְ העולם, ובמה נפרת מלכותו, בכך שברא את העולם, ולכן נרמז בתחלת תורתנו הקדושה ענין מלכותו בעולם, לומר שעקר הבריאה הוא כדי שיקרא הקדוש ברוך הוא מִלֵּךְ על ברואיו, ובשביל זה ברא את השמים ואת הארץ, וכמו שאומרים בכל בקר אדון עולם אשר מִלֵּךְ בטורם כל יציר נברא, לעת נעשה בחפצו כל אִזִּי מִלֵּךְ שמו נקרא'.

ועתה נבין אל נכון הטעם שלא נזכר שם הוי"ה במעשה בראשית, כי אם שם אלהי"ם לבדו יא, כי שם אלהי"ם הוא לשון דיין ומושל יב, וזו היתה תכלית בריאת העולם שיקבלו הברואים עליהם את אלהותו ותברך, ויפירו בכך שהוא דיין ומושל עליהם.

תכלית התורה להכיר את הבורא

וזו תכלית כל התורה שתתפרסם מלכותו ותברך בעולם, והתורה בגימטריא הוי"ה מִלֵּךְ הוי"ה מִלֵּךְ לעולם

ועד עם הכולל, כי עקר בריאת העולם כדי שיקבלו ישראל את התורה, כמו שנרמז בפסוק (משלי ג יט) 'ה' בחכמה יסד ארץ יג, ויפירו מתוכה שה' תברך היה הונה ויהיה, בבחינת מִלֵּךְ מִלֵּךְ וימלך, אין עוד מלבדו, וכמו שדבר בקדשו הרה"ק רבי אלימלך מליזענסק ע"ה שזהו שנאמר בעשרת הדברות (שמות כ א-ב) 'ויברך אלהי"ם את כל הדברים לאמר, אנכי ה' אלהיך וגו', כי ה' תברך ברוך הוא אמר לנו 'כל הדברים' דהינו כל התורה כלה, כדי לאמר אנכי ה' אלהיך, פרוש שעל ידי התורה יהיה נאמר לנו אלהותו ותברך יד, ויתחזקו ליראה ולאהבה אותו ולעבדו בללב שלם.

מחשבתו של ישראל קדמה לכל דבר

ובזה יתבארו דברי בעל הטורים שכתב רמז 'בראשית' ראשי תבות בראשונה ראה אלהי"ם שיקבלו ישראל תורתו, כי כל ענין בריאת שמים וארץ הוא בשביל ישראל שיקימו את התורה, והרי מחשבתו של ישראל קדמה לכל דברטו,

ג יט) 'ה' בחכמה יסד ארץ וגו'. וראה גם ברש"י (בראשית א א): 'בראשית ברא' כמו שדגשו רבותינו ז"ל, בשביל התורה שנקראת (משלי ח כב) 'ראשית דרכי', ובשביל ישראל שנקראו (ירמיה ב ג) 'ראשית תבואתו'.

יד. כדאיתא בנעם אלימלך (ליקוטי שושנה ד"ה משנה בבא בתרא).

טו. כדאיתא במדרש (ב"ר א ז): מחשבתו של ישראל קדמה לכל דבר [וכו'], אלולי שצפה הקדוש ברוך הוא שאחר כ"ו דורות ישאל עתידין לקבל את התורה, לא היה כותב בתורה 'צו את בני ישראל', דבר אל בני ישראל'.

יא. וכבר עמדו בזה חז"ל במדרש אגדה, והביא זאת רש"י בתחלת פרושו לתורה (בראשית א א): 'ברא אלהים' ולא אמר 'ברא ה'', שבתחלה עלה במוחשבה לבראתו במדת הדין, ראה שאין העולם מתקיים, הקדים מדת רחמים ושתפה למדת הדין, הינו דכתיב (להלן ב ד) 'ביום גשיות ה' אלהים ארץ ושמים'.

יב. כדאיתא במכילתא (בשלח מוסכתא דויה ד): אין אלהי"ם בכל מקום אלא דיין. ועוד איתא שם (יתרו מוסכתא דבחדש ד): 'ויברך אלהים' (שמות כ א), אין אלהי"ם אלא דיין, דיין לפרע ונאמן לשלם שכר.

יג. כמו שאמרו (ב"ר א ז): אמר רבי בנאי, העולם ומלואו לא נברא אלא בזכות התורה, שנאמר (משלי

תקון השכינה בכל יום על ידי מעשינו

ובמו' שְׁנִרְמֵז בְּרֵאשִׁית התורה עֲקָרִי
יסודותיה ותכלית בריאת העולם,
כך גם נרמז פֶּאן הַעֲבוּדָה המוטלת עלינו
לתקן במעשינו את השכינה הקדושה
ולהשיבה על מכונה, אחרי שפְּעוּנוּתֵינוּ
היא יורדת ומתמעטת בכל לילה בבחינת
גלות השכינה, ובני ישראל בעבודתם
מתקנים אותה בכל בקר, וזהו הרמז
'בְּרֵאשִׁית' בגימטריא 'שְׁכִינָת עֲזָנוּ', כי
עקר כל עבודת התורה והמצוות הוא לתקון
בנין השכינה י"ח, והדבר תלוי בבני ישראל
שהם בנייה ועקר נשמותיהם מְנֵה י"ט, ולכן
צריכים להיות זריזים וזהירים בתקונם.

העלאת השכינה ותקונה מבין הקלפות

וזהו 'בְּרֵאשִׁית' רמז ל'שְׁכִינָת עֲזָנוּ', בשביל
'בְּרֵא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ',
ובכל פעם 'וְהָאָרֶץ' שהיא השכינה היתה
תהו ובהו^כ, כי בכל לילה היא נדחית

מתמעטת ויורדת לעולם הבריאה, ובאור הבקר היא
עולה לאצילות, ובכח עסק התורה פליה והנחת
התפלין והתפלה ביום היא מתגדלת ונעשית פְּרָצוּף
שלם ומתקן.

יט. נשמות ישראל שרשם בשכינה הקדושה, כמו
שפָּתַב בָּזָהַר (בראשית כז): ואֵיחִי מְטֹרֵנִיתָא מַלְכוּת,
דְּמִסְטָרָהָא אֲתִקְרִיאוּ 'יִשְׂרָאֵל' בְּנֵי מַלְכִּים. וראה גם
בְּשֵׁעַר הַפְּנוּת (דרושי ויעבור דרוש ב): דַּע כִּי כָּל נְשָׁמוֹת
שֶׁל הַתַּחְתּוֹנִים נִמְשָׁכוֹת מִן לֵאָה וְרַחֵל שֶׁהֵן הַשְּׁכִינָה.

כ. השכינה הקדושה קרויה אֶרֶץ, כמו שפָּתַב בָּזָהַר (רע"מ
פינחס רמג): שְׁכִינָתָא אֲתִקְרִי אֶרֶץ דְּקָדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
הָדָא הוּא דְּכְתִיב (ישעיה סו א) 'וְהָאָרֶץ הִדָּם רִגְלִי'.

והינו כי המחשבה הראשונה היא תכלית
וסבת המעשה, בבחינת סוף מעשה
במחשבה תחלה, וזה סבת כל הבריאה כדי
שיעמדו עם ישראל ויקבלו את התורה
ויפירו על ידה את בורא העולם, וידעו כי
הקדוש ברוך הוא, היה הנה ויהיה, אין עוד
מלבדו, ויתחזקו ליראה ולאהבה אותו
ולעבדו בלֵבב שְׁלָם.

בראשית רמז לקבלת מלכות שמים

והנה עקר עבודת בני ישראל שבשבילה
נברא העולם, שיקבלו עליהם
מלכותו יתברך בכל עת, וזהו הרמז שפָּתַב
מו"ר זקני האביר יעקב ע"ה בספר מחשף
הלֵבָן, 'בְּרֵאשִׁית בְּרֵא' עם ב' כוללים
בגימטריא 'שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה'
אחד^{טז}, כי עקר הבריאה היא כדי שידעו
ויפירו בני ישראל שה' יתברך הוא אֱלֹהֵינוּ
יחיד ומיוחד, וחיבים אנו לאהבה וליראה
אותו וליחודו ביחוד שְׁלָם.

טז. וכן פָּתַב בְּפִנִּי דָּוִד לְהַחֲדִי"א (בראשית ד"ה בראשית)
בְּשֵׁם זָקֵן אֶחָד דְּחִיל חֲטָאִין, ושפָּתַב אֶת הַדְּבָרִים
כִּי בַתְּחִלַּת הַתּוֹרָה נִרְמֵז יְחִידוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכָל פְּנוּת סוּד
הַיְחָדוּד רְמוּזוֹת בַּתְּבוּת אֱלֹהִים, כְּמוֹ שֶׁפָּתַב בָּזָהַר וְכְתִבִּי
הָאֶר"י ז"ל שֶׁהֵפֵל רְמוּזוֹ בַתְּחִלַּת הַתּוֹרָה.

יז. כמו שפָּתַב בְּמַחְשֵׁף הַלֵּבָן: 'בְּרֵאשִׁית' גימטריא
'שְׁכִינָת עֲזָנוּ', לְרִמּוֹז דְּעֶקֶר הַתּוֹרָה וְהַעֲבוּדָה
וְהַמְצוּת הַכֹּל הוּא לְתַקּוֹן הַשְּׁכִינָה, לְפִי שֶׁבְּכָל יוֹם
צָרִיכָה בְּנֵי מַחְדָּשׁ, וְזֶה הַדְּבָר תְּלוּי בְּבִנְיָן יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם
בְּנֵיהֶם, שֶׁעֶקֶר נְשָׁמוֹתֵיהֶם מְנֵה, וְלִכֵּן צָרִיכִים לְהִיּוֹת
זְרִיזִים וְזִהִירִים בַּתְּקוּנָה.

יח. עֲנֵן בְּנֵן הַשְּׁכִינָה כָּל יוֹם מַחְדָּשׁ נִתְבָּאֵר בְּשֵׁעַר
הַפְּנוּת (דרושי התפלין אות ה) שֶׁבְּכָל לֵילָה הַמְּלָכוֹת

ממקומה בעולם האצילות לעולם הבריאה בא, ועוד היא יורדת לעולמות יצירה ועשיה אשר שם רבוי שליטת הקלפות ב', ושם הוא 'תהו ובהו וחשך' ב', אמנם אחר ירידתה לבין הקלפות היא זוכה להתברר ולהתעלות, על ידי 'ורוח אלהים מרחפת על פני המים' ב', עד שהיא מקבלת חמשה מיני אורות הנזכרים בפסוק ב', והיא מגיעה לשלמות בנינה.

עקר בריאת האדם לדעת סודות התורה וזהו
קיום העולם

עוד נרמז כאן בפתיחת התורה לעורר

האדם להעמיק בסודות התורה וברזיה, וזהו בראשית ראשי תבות שרש בריאת אדם יחקר רזי תורה, וזו עקר התכלית בבריאת שמים וארץ, כי עבודת האדם לדעת סודות התורה ולהפיר בוראו ומלכותו, ולעמד לשרתו ולברך בשמו כל דבר ודבר על מתכנתו ב', ומי שלא השתדל לדעת אלהותו יתברך טוב לו שלא נברא ב', וזהו קיום כל העולמות והעמדתם כמו שנרמז בפתוב (ירמיה לג כה) 'פה אמר ה' אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי', 'ברית' בגימטריא 'סוד

כד. כמו שאמרו בזהר (בראשית טז): 'ורוח אלהים רוח קדשא דנפק מאלהים חיים, ודא 'מרחפת על פני המים', בתר דהאי רוח נשיב אבריר דקיקו חד מגו ההוא פסולת כטיסא דזקמא, פד אבריר ואצוני ואצירי זמנא ותריו, עד דישתאר ההוא זקמא דלית בה זקמא כלל.

כה. והם רמזים לה' חסידים, וראה בזהר (תרומה קסז), ובעץ חיים (שער לח פ"ז).

כו. כמבאר בזהר (פקודי רמז): פד נשמטא סלקא ומטאת לגבה, פדיון שאל לה ברזא דחכמתא דמארה, וכפום ההיא חכמתא דרדיו אפתרה ואדבק בה, הכי יהבי לה אגרה, ואי יכיל לאדבקא ולא אדבק דחי לה לבר ולא עיילה [וכו], ואף על גב דעובדיו טבין אית לה, בגין דלית אגרא בההוא עלמא פאנון דמשפדלי פחכמתא לאסתפלא ביקרא דמאריהו, ולית שיעורא לאגרא דאנון דידעי חכמתא לאסתפלא ביקרא דמאריהו, זפאה חולקהו בלמא דו ובעלמא דאתי דכתיב (משלי ג י) 'אשרי אדם מצא חכמה ואדם יפיק תבונה'.

כז. כמו שאמרו בזהר (פקודי רסב): מאן 'חושבי שמו', אנון דמחשבי ומכונין ברזא דשמה, ליחזא היכלין בהיכלין, לקשרא קשריו וליחזא פלהו ביחודא חדא [וכו], ומאן דקריב קמי מארי וצלי צלותה ולא אשלים יחודא, ולא חייש על יקרא דמאריה לקשרא

כא. ראה בפרי עץ חיים (שער תיקון חצות פ"ב): ובבוא חצות הלילה וכו' יכון פנה שניה והוא להשתתף בצער של רחל, כי בעת ההיא היא יורדת למטה בבריאה וצוֹעֲקֶת וקוראת לבעלה, כי היא עומדת בחוץ נדחית ממקומה בגלות, לכן אז יבכה כמו חצי שעה או יותר, על טרדת רחל וגרושיה למטה בבריאה וגלותה, ועל חרבן. ובפרט מה שראוי לכון הוא, כי כיון שאנו חטאנו והשלכנו את הנשמות תוף הקלפות, והכרחנו את רחל שהיא השכינה שתהיה למטה בגלות לבין הקלפות, ללקט אותן הנשמות, כמו שכתוב (ש"ה ש ו יא) 'אל גנת אגוז ירדתי', נמצא כי בעונותינו היא נצרכה לירד בגלות, ואנו גרמנו לה כל זה.

כב. וזהו וחשך על פני תהום, 'על פני תהום' עם האותיות בגימטריא 'יצירה עשיה', מקום שליטת הקלפות. וכמו שכתב האריז"ל בעץ חיים (שער מג הקדמה להדרוש): שבבריאה הקלפה מועטת מן הקדשה ונפרדת ואינה נדבקת, וביצירה הקלפה והקדשה בשקול אחד ואינו מתערבים, ובעשיה הקלפה נרפה על הקדשה ומערבים טוב ורע.

כג. ובהו וחשך על פני תהום ראשי תבות וסופי תבות בגימטריא 'אלו הקלפות' (מחשוף הלבן). ובעמק הענין ראה גם בזהר (בראשית טז) ובתקוני זהר (תקון כ"ו עא):

הוי"ה' בְּמִלּוֹי אוֹתִיּוֹת כ"ח, תְּכֵלֶת בְּרִיאַת מַלְאָכָא בְּרִיתוֹ, וְנִרְמְזוּ עֶסֶק סוּדוֹת הַתּוֹרָה בְּתַבְתּוֹת חֻקּוֹת שְׁמַיִם וָאָרֶץ לַעֲסֵק בְּסוּד ה' וְלִשְׁמֹר 'בְּרֵאשִׁית' כִּי זֶה סֵבֶת בְּרִיאַת שְׁמַיִם וָאָרֶץ.

תַּחֲלַת הָעֲבוּדָה אֵף אִם אֵינוֹ בְּשִׁלְמוֹת

מֵעַכְשָׁי שֶׁתְּהִיָּה הַהֲכָנָה פְּסֻדָּה, וְיָכוֹל לְהַכִּין מִן הַבָּא בִּידוֹ לְכֹנֵס כָּל מַה שְׂיִצְטָרֵךְ לוֹ בְּמִלְאכַת הַבְּנִין, וְרַק כְּשֶׁעוֹשֶׂה בְּפִעֲלָא בְּמִלְאכַת הַבְּנִין אִזִּי נִצְרָךְ שִׁיְהִיָּה הַבְּנִין נִבְנָה כְּפִי הַסֵּדֶר הָרְאוּי וְהַנִּכּוֹן, וְכֵן גַּם עֲבוּדַת הָאָדָם בְּתַחֲלַת עֲנִינוֹ הָרִי הוּא כְּמִי שְׂמַכִּין עֲצָמוֹ לַעֲבוּדָה, וְאֵין בְּכַחוֹ לְתַקֵּן מֵעַשְׂיוֹ שִׁיְהִיָּה הַכֹּל מְסֻדֵּר כְּרָאוּי, אֲבָל תְּכֵלֶת הָעֲבוּדָה וְדַאי נִצְרָךְ שֶׁתְּהִיָּה בְּמִדְרָגָה שְׁלֵמָה וּמִתְקַנֶּת כְּפִי הָאֱמֶת וּכְסֻדָּה.

קְרִיאַת שְׁמַע יְסוּד וּפְתִיחַת הַתּוֹרָה

בְּתַחֲלַת הַתּוֹרָה נִרְמְזוּ קְבָלַת עַל מַלְכוּת שְׁמַיִם הַקּוּדְמָת לְכָל דִּבְרֵי, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּפָנֵי דָוִד לְהַחֲדִיד"א (בְּרֵאשִׁית א א) שְׁשֹׁמֵעַ מִזְקֵן דְּחִיל חֲטָאִין, וְכֵן כָּתַב גַּם מוֹר"ר זְקֵנִי בְּמַחֲשָׁף הַלְבָן (ד"ה עוֹד בְּרֵאשִׁית), כִּי

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹקִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ (א א). פֶּתַח דִּבְרֵי קְדוֹשׁ אֱלֹהֵינוּ דִּרְךְ הָעוֹלָה בֵּית א-ל, וְכֵן דִּרְשׁ הַרַ"ק רַבִּי יִחְזְקָאֵל מִשִּׁנְאָוּא ע"ה ב, דִּהְנֵה בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹקִים סוֹפֵי תְבוֹת 'אֱמֶת', אֵף סוֹפֵי תְבוֹת אֵלּוֹ לֹא נִרְמְזוּ פְּסֻדָּה, וְאֵלּוֹ בְּהַמְשָׁךְ הַפְּסוּק בְּרָא אֱלֹקִים אֶת נִרְמְזוֹ 'אֱמֶת' בְּסוֹפֵי תְבוֹת, וְהוּא כְּסֻדֵּר כְּתִיבְתּוֹ, לִרְמֵז לָנוּ שֶׁבְּתַחֲלַת צִרְיָךְ הָאָדָם לַעֲבֹד עַל מִדַּת הָאֱמֶת אֵף עַל פִּי שְׂאִינוֹ בְּשִׁלְמוֹת, וְכִנְרְמְזוֹ בְּסוֹפֵי הַתְבוֹת שְׂאִינִם כְּסֻדָּר, וְאַחַר כֵּן יַעֲזֹר לוֹ ה' יִתְבָּרֵךְ שֶׁיָּבֹא לְמִדַּת הָאֱמֶת בְּשִׁלְמוֹת, וְאִזִּי יִהְיֶה הַצִּירוֹף 'אֱמֶת' כְּסֻדָּרוֹ.

מִשָּׁלֵל לְמַה הַדִּבְרֵי דוֹמָה, לְבִנְיַת בְּנִין שְׂבֻדָּאִי יֵשׁ לְבִנּוֹתוֹ כְּסֻדֵּר, לְבִנּוֹת תַּחֲלָה הַיְסוּד וְאַחַר כֵּן הַכְּתָלִים וְרַק אַחַר כֵּן אֶת הַגֵּג, אֲבָל בְּשַׁעַת הַהֲכָנָה לְבִנְיַן אֵינוֹ

בְּגִימָטְרִיא 'בְּרִית'.

א. כְּלִשׁוֹנוֹ שֶׁל הָאוּר הַחַיִּים בְּתַחֲלַת בְּאוּרוֹ לְבְּרֵאשִׁית.

ב. רָאָה בְּסֻפֵּר דִּבְרֵי יִחְזְקָאֵל (רִישׁ פ' בְּרֵאשִׁית).

קִשְׁרֵיוֹ פְּדָקְאֲמָרוֹ, טָב לֵה דִלָּא אֲבָרִי, וְקִדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא אֲמֹר (יְרֵמְיָה כב ז) 'כְּתִבּוּ אֶת הָאִישׁ הַזֶּה עֲרִירִי גִבֹּר לֹא יִצְלַח בְּיָמָיו'.

כח. סִמְ"ף וָא"ו דָּל"ת - ו"ד ה"א וָא"ו ה"א, עוֹלָה